

VNEUS Liukko Arno(VNK)

06.09.2010

Eduskunta
Suuri Valiokunta

Viite

Asia
Ranskan aloite Saint Barthélemy saaren asemasta unioniin nähden

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n 2 momentin toisen virkkeen mukaisesti selvitys, joka koskee Ranskan aloitetta Saint Barthélemy saaren asemasta unioniin nähden.

EU-asioiden valtiosihteeri

Kare Halonen

neuvotteleva virkamies

Arno Liukko

LIITTEET

Asiasanat	Eurooppa-neuvosto, merentakaiset alueet, Lissabonin sopimus
Hoitaa	OM, TEM, UM, VNEUS, VNK
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, STM, TK, TPK, VM, YM

Valtioneuvoston EU-sihteeristö

PERUSMUISTIO

VNEUS2010-
00546

VNEUS Liukko Arno(VNK)

03.09.2010
JULKINEN

Asia

EU; Saint Barthélemy saaren asema unioniin nähden

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

U-tunnus / E-tunnus:

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Ranska on tehnyt aloitteen, jonka tarkoituksena on muuttaa Ranskaan kuuluvan, Karibialla sijaitsevan Saint Barthélemy saaren asemaa EU:n perussopimusten järjestelmässä.

Aloitteen käsittely on EU:n tasolla alkamassa. Siitä ei vielä ole käyty kantaaottavaa keskustelua jäsenvaltioiden välillä eikä käsittelyn aikataulua ole täsmennetty.

Ranska on pyytänyt, että syyskuun Eurooppa-neuvosto (16.9.2010) pyytäisi komissiolta lausunnon aloitteesta ja että asia tulisi päätettäväksi lokakuun Eurooppa-neuvostoon (28.–29.10.2010). Syyskuun Eurooppa-neuvostossa päätettäväksi saattaa siten tulla lausunnon pyytäminen komissiolta.

Ranskan tavoitteena on, että aloitteessa tavoiteltu muutos tulisi voimaan 1.1.2012.

Asiakirjat: Ranskan aloite Eurooppa-neuvoston 6.7.2010 päivätyssä asiakirjassa, EUCO 16/10

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

SEUT 355 artiklan 6 kohta, jonka mukaisesti Eurooppa-neuvosto voi asianomaisen jäsenvaltion aloitteesta tehdä päätöksen, jolla muutetaan SEUT 355 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun Tanskan, Ranskan tai Alankomaiden maan tai alueen asemaa unioniin nähden.

Eurooppa-neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti komissiota kuultuaan.

SEUT 355 artiklan 6 kohta lisättiin perussopimukseen Lissabonin sopimuksella. Näin ollen perussopimusmuutos voidaan toteuttaa Eurooppa-neuvoston päätöksellä eikä sopimusmuutosmenettely siihen liittyvine ratifiointeineen ole tarpeen.

SEUT 355 artiklan 6 kohdan soveltamisalaan ei kuulu artiklan 4 kohta, jossa on määräys Ahvenanmaan asemasta.

Käsittelijä(t): VNEUS / Arno Liukko
UM / Maria Guseff
OM / Johannes Leppo
TEM / Liisa Heinonen
VM / Soila Järvenpää
SM / Johanna Puiro
Ahvenanmaan maakunnan hallitus / Andreas Dahlén

Suomen kanta/ohje:

Käsittelyn tässä vaiheessa Suomi ei ole nähnyt estettä Saint Barthélemy saaren aseman uudelleenjärjestelyä koskevan aloitteen hyväksymiselle.

Suomi hyväksyy sen, että komissio valmistelee asiaa ja laatii lausunnon siitä.

Tarpeen vaatiessa Suomen kantaa arvioidaan uudelleen, jos komission lausunnossa esitettävät tai asiassa muuten esiin tulevat seikat antavat siihen aiheutta.

Asian vaatimat yksityiskohtaiset mukautukset tehdään asianomaisten menettelyjen mukaisesti ja niihin otetaan erikseen kantaa.

Pääasiallinen sisältö:

Ranska on tehnyt aloitteen Saint Barthélemy saaren aseman muuttamiseksi SEUT 355 artiklan 1 kohdan mukaisesta järjestelmästä tämän artiklan 2 kohdan mukaiseen järjestelmään. Saint Barthélemy on Karibiolla sijaitseva saari, jonka suuruus on noin 24 km² ja jolla on noin 8 500 asukasta. Saaren rahayksikkö on euro ja kansantulon saarella on arvioitu olevan 30 000 euroa henkeä kohden. Saari ei kuulu Schengen-alueeseen.

Saint Barthélemy on Ranskan perustuslain 74 artiklan mukaisena merentakaisena autonomisena yhteisönä kiinteä osa Ranskan valtiota ja sen asukkaat ovat Ranskan kansalaisia samoin edellytyksin kuin muut Ranskan kansalaiset. Ranskan kansalaisina he olisivat unionin kansalaisia myös muutoksen toteuttamisen jälkeen. Ranskan arvion mukaan sen kansallisista valtiosääntöpuitteista seuraa, että laajoja osia unionin oikeudesta sovellettaisiin muutoksen jälkeenkin Saint Barthélemy saarella.

Aloitteen toteuttaminen merkitsisi perussopimusmuutosta seuraavasti:

SEUT 355 artiklan 1 kohdassa lueteltuna alueena Saint Barthélemy saaren sovelletaan perussopimuksen määräyksiä SEUT 349 artiklan mahdollistamien erityistoimenpiteiden mukaisesti. SEUT 349 artiklassa viitataan sen soveltamisalaan kuuluvien alueiden rakenteelliseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen tilanteeseen, jota vaikeuttaa niiden syrjäinen sijainti, saaristoluonne, pieni koko, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto sekä taloudellinen riippuvuus muutamista harvoista tuotteista, jotka sen vuoksi, että ne ovat pysyviä tekijöitä ja niillä on yhteisvaikutuksia, haittaavat suuresti näiden alueiden kehitystä. Nämä seikat huomioon ottaen neuvosto voi hyväksyä erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on erityisesti määrittellä ne edellytykset, joilla

perussopimuksia sovelletaan kyseisiin alueisiin, mukaan lukien yhteiset politiikat. Neuvoston todetaan hyväksyvän toimenpiteet syrjäisimpien alueiden erityispiirteet ja rajoitukset huomioon ottaen ja heikentämättä unionin oikeusjärjestyksen, sisämarkkinat ja yhteiset politiikat mukaan luettuina, yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta.

SEUT 355 artiklan 2 kohdan mukaisessa järjestelmässä Saint Barthélemyyn sovellettaisiin assosiointia koskevaa erityissääntelyä, jonka puitteista määrätään SEUT 198–204 artiklassa. Näiden määräysten mukaisesti assosioinnin tavoitteena on edistää assosioitujen maiden ja alueiden kehitystä ja vahvistaa niiden ja unionin välistä suhdetta. Lisäksi näissä artikloissa määrätään eräistä kaupankäyntiä sekä vapaata liikkuvuutta koskevista periaatteista ja mahdollisuudesta antaa tarkempia säännöksiä. SEUT 355 artiklan 2 kohdan mukaisesti assosioidut maat ja alueet luetellaan SEUT-sopimuksen liitteessä II. Näitä maita ja alueita on melko paljon ja sellainen on esimerkiksi Grönlanti sitä koskevina erityisjärjestelyineen. Liitteessä II lueteltuja maita ja alueita ei katsota osaksi unionin aluetta.

Kansallinen käsittely:

Institutionaalinen jaosto, kirjallinen menettely 2.-6.9.2010

Eduskuntakäsittely:

Käsittely Euroopan parlamentissa:

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

Kyseinen valtuutuslausekkeeseen perustuva Eurooppa-neuvoston päätös ei edellytä kansallista täytäntöönpanoa.

Perussopimusten soveltamisalaa täsmentävässä SEUT 355 artiklassa määrätään myös Ahvenanmaan asemasta. Ranskan aloite ei muuta tämän artiklan Ahvenanmaata koskevaa 4 kohtaa, jonka mukaan perussopimusten määräyksiä sovelletaan Ahvenanmaahan Suomen liittymisehdoista tehtyyn asiakirjaan liitetyn pöytäkirjan N:o 2 määräysten mukaisesti.

Taloudelliset vaikutukset:

Ranska on ilmoittanut, että se ei aio hakea Saint Barthélemylle tukea Euroopan kehitysrahastosta ohjelmakaudella 2007–2013

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

Ranska perustelee aloitettaan sillä, että muutos ottaisi paremmin huomioon saaren erityisen aseman, joka liittyy sen kaukaiseen sijaintiin, pieneen saariaseman määrittämään talouteen, jossa pääpaino on matkailulla ja jossa hankintoihin liittyvien vaikeuksien vuoksi yhteisön oikeuden soveltaminen on osoittautunut ongelmalliseksi.

Lisäksi Ranska toteaa, että muutos on osa saaren autonomian vahvistamista ja vastaa sen asukkaiden näkemystä.

Asiasanat	Eurooppa-neuvosto, merentakaiset alueet, jaosto institutionaaliset kysymykset (EU 40)
Hoitaa	TEM, UM, VNEUS
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TPK, VM, VNK, YM

EUROOPPA-NEUVOSTO

**Bryssel, 6. heinäkuuta 2010 (01.09)
(OR. fr)**

EUCO 16/10

**CO EUR 12
POLGEN 109
PTOM 33
REGIO 45**

ILMOITUS

Lähetäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Saint Barthélemy saaren asema unioniin nähden

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena Ranskan tasavallan presidentin Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle osoittama kirje, joka koskee Saint Barthélemy saaren asemaa Euroopan unioniin nähden.

Vastaanottaja:

Herman VAN ROMPUY

Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja

Arvoisa puheenjohtaja

Pyydän Teitä sisällyttämään Eurooppa-neuvoston syyskuisen tai viimeistään lokakuisen kokouksen esityslistalle Ranskan tasavallan seuraavan, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 355 artiklan 6 kohtaan perustuvan pyynnön, joka koskee Saint Barthélemy saaren aseman muuttamista unioniin nähden 1. päivästä tammikuuta 2012 alkaen. Saari kuuluu kyseisen sopimuksen 349 artiklassa tarkoitettuihin syrjäisimpiin alueisiin, ja sille on tarkoitus antaa asema assosioituna MMA:na (merentakaiset maat ja alueet), johon sovelletaan saman sopimuksen neljättä osaa.

Toimenpiteen tarkoituksena on antaa Saint Barthélemy saarelle, joka on Ranskaan kuuluva itsehallinnollinen merentakainen yhteisö, sen erityistilanteeseen paremmin sopiva asema Euroopan unioniin nähden. Saint Barthélemylla on erikoispiirteitä, jotka johtuvat sen maantieteellisestä etäisyydestä emämaahan, sen pienikokoisesta saaritaloudesta, joka on suuntautunut pääasiassa matkailuun ja jota konkreettiset huoltovaikeudet haittaavat, mikä puolestaan vaikeuttaa yleislainsäädäntöön kuuluvien EU:n normien soveltamista. Toimenpide liittyy saaren asteittaiseen kehittämiseen kohti laajempaa itsehallintoa ja se perustuu saaren asukkaiden ilmaisemaan pyyntöön.

Ranskan pyynnön yksityiskohtainen perustelu on tämän kirjeen liitteenä.

Kohteliaisuuslauseke

Nicolas SARKOZY

Tasavallan presidentti

PYYNTÖ SAINT BARTHÉLEMYN ASEMAN
KEHITTÄMISESTÄ EUROOPAN UNIONIIN NÄHDEN

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 355 artiklan 6 kohdassa, Lissabonin sopimukseen perustuvassa sanamuodossa, määrätään seuraavaa: "*Eurooppa-neuvosto voi asianomaisen jäsenvaltion aloitteesta tehdä päätöksen, jolla muutetaan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettun Tanskan, Ranskan tai Alankomaiden maan tai alueen asemaa unioniin nähden. Eurooppa-neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti komissiota kuultuaan*".

Näiden määräysten perusteella Ranskan tasavalta pyytää Eurooppa-neuvostolta, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklan ja 355 artiklan 1 kohdan mukaisesti nykyään Euroopan unionin syrjäisimpiin alueisiin kuuluvan Saint Barthélemy saaren asema muutettaisiin siten, että siihen sovellettaisiin 1. tammikuuta 2012 alkaen saman sopimuksen neljännessä osassa tarkoitettua merentakaisen maiden ja alueiden assosiointia koskevaa järjestelmää.

*

**I RANSKAN TASAVALTAAN KUULUVAN SAINT BARTHÉLEMYN ASEMA
MERENTAKAISENA YHTEISÖNÄ**

1.1 Saint Barthélemy saari

Ranska luovutti Saint Barthélemy saaren Ruotsille vuonna 1784, mutta saari siirtyi uudelleen Ranskan alaisuuteen 16. maaliskuuta 1878 Ranskan ja Ruotsin 10. elokuuta 1877 tekemän sopimuksen perusteella. Saari liitettiin Guadeloupeen, ja siitä tehtiin 19. maaliskuuta 1946 kyseiseen Ranskan merentakaiseen departementtiin kuuluva kunta. Äänestyksessä, joka pidettiin 7. joulukuuta 2003, 95 prosenttia äänestäjistä kannatti saaren muuttamista merentakaiseksi yhteisöksi, jolla on itsehallinto Ranskan perustuslain 74 artiklan mukaisesti. Uudistus toteutettiin 15. heinäkuuta 2007. Saarta hallinnoi alueneuvosto, joka koostuu 19:stä viideksi vuodeksi valitusta jäsenestä ja jonka puheenjohtaja on merentakaisen yhteisön toimeenpaneva viranomainen.

Saarella on 8 500 asukasta, ja sen pinta-ala on 24 km².

Saarella ei ole luonnonvaroja, ja sen talous perustuu palveluihin, pääasiassa matkailuun ja rakentamiseen. Työpaikat jakautuvat aloittain seuraavasti: palveluala 51 %, rakennusala ja julkiset hankkeet 20 %, kauppa 20 %, teollisuus 6 % ja maatalous ja kalastus 3 %. Saaren talous ei ole painottunut rahoitus- ja pankkialalle, joka on hyvin heikosti edustettuna. Vientiin suuntautuvaa paikallista tuotantoa ei ole. Yrityksiä on 3 200, joista 77 prosentissa ei ole palkattuja työntekijöitä. Työttömiä on 4 prosenttia työvoimasta (112 työttömäksi ilmoittautunutta).

Vähimmäistoimeentulotukea (RMI) saa 31 henkilöä. BKT:n arvioidaan olevan 30 000 euroa asukasta kohden.

Yhteisö työllistää 186 virkamiestä (kaikki palvelut yhteenlaskettuina), ja sen talousarvio on 133 miljoonaa euroa (joista 19 prosenttia muodostuu palkoista). Yhteisö suorittaa valtion budjettiin vuosittain 5,6 miljoonan euron suuruisen määrän. Valtio maksaa vuosittain 5,1 miljoonaa euroa virkamiesten (poliisien, opettajien ja valtion edustajan yksiköissä toimivan henkilöstön) palkkoina.

1.2 Saint Barthélemy'n perustuslaillinen ja hallinnollinen asema Ranskan tasavallan yhteydessä

1.2.1 Perustuslaillisesti Saint Barthélemy'n saari kuuluu kiinteänä osana Ranskan tasavaltaan. Se ei voisi irtautua ilman asukkaidensa suostumusta ja Ranskan perustuslain muuttamista, sillä se mainitaan perustuslaissa tasavallan alueellisten yhteisöjen luettelossa (72 artiklan 3 kohdan toinen luetelmakohta). Sen asukkailla on Ranskan kansalaisuus sekä kaikki siihen kuuluvat oikeudet ja vapaudet, jotka taataan perustuslaissa, kansainvälisissä sitoumuksissa (mm. ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevassa yleissopimuksessa sekä sen lisäpöytäkirjoissa) tai laeissa, samoin ehdoin kuin Ranskan kansalaisilla. Heillä on äänioikeus tasavallan presidentin vaaleissa, kansallisissa kansanäänestyksissä sekä Euroopan parlamentin vaaleissa, ja saari on edustettuna Ranskan parlamentissa.

Saint Barthélemy asukkaat saavat vapaasti liikkua kaikkialla tasavallan alueella, asettua sinne asumaan tai työskennellä siellä. Heihin ei näin ollen kohdistu minkäänlaista erottelua tai syrjintää. Vastaavasti muiden Ranskan kansalaisten liikkumiselle Saint Barthélemyssä tai asettumiselle sinne ei ole esteitä. Tämä perustuu perustuslaissa vahvistettuihin Ranskan tasavallan jakamattomuuden ja Ranskan kansan yhtenäisyyden periaatteisiin.

1.2.2 Aikaisemmin Saint Barthélemy saari oli hallinnollisesti Guadeloupen departementin kunta, mutta 15. heinäkuuta 2007 lähtien se on ollut Ranskan perustuslain 74 artiklassa tarkoitettu merentakainen yhteisö. Kaikkien Ranskan alueellisten yhteisöjen tavoin Saint Barthélemy saaren hallinto perustuu itsehallintoon perustuslain 72 artiklan mukaisesti.

Lisäksi sillä on perustuslain 74 artiklan mukaisesti 21. helmikuuta 2007 annetulla lailla N:o 2007-223¹ vahvistettu asema, jossa otetaan huomioon "sen omat edut tasavallan yhteydessä".

Lainsäätäjällä on mahdollisuus muuttaa asemaa aiheelliseksi katsomallaan tavalla pelkästään alueneuvoston² lausunnon perusteella, mikäli ei rikota perustuslain kieltoa siirtää merentakaisille yhteisöille toimivaltaa seuraavilla aloilla: kansalaisuus, kansalaisoikeudet, yleisten vapauksien takaaminen, henkilöiden asema ja valtuudet, oikeuslaitoksen järjestäminen, säännöt, jotka koskevat ulkomaalaisten tuloa Ranskan alueelle, oleskelua siellä ja maastapoistamista, rikosoikeus, rikosoikeudelliset menettelyt, ulkopoliittikka, puolustus, yleinen turvallisuus ja järjestys, raha, luottojärjestelmä³ ja valuuttakauppa sekä vaalilainsäädäntö⁴.

¹ 21.2.2007 annettu laki N:o 2007-223 on kodifioituna alueellisia yhteisöjä koskevan lainsäädännön 6. osan II kirjassa.

² Alueneuvostolla ei näin ollen ole veto-oikeutta sellaisten mahdollisten lakiin tehtävien muutosten osalta, joita se ei hyväksy.

³ Tässä tarkoitetaan kaikkia sääntöjä, jotka koskevat luottolaitosten toimintaa ja valvontaa.

⁴ Perustuslain 74 artiklassa määrätään seuraavaa: "valtion toimivallan siirtäminen ei saa koskea 73 artiklan neljännessä luetelmakohtassa mainittuja asioita". 73 artiklan neljäs luetelmakohta kuuluu seuraavasti: "kansalaisuus, kansalaisoikeudet, yleisten vapauksien takaaminen, henkilöiden asema ja valtuudet, oikeuslaitoksen järjestäminen, rikosoikeus, rikosoikeudelliset menettelyt, ulkopoliittikka, puolustus, yleinen turvallisuus ja järjestys, raha, luottolaitokset ja valuuttakauppa sekä vaalilainsäädäntö".

Saint Barthélemylle alueellisista yhteisöistä annetun yleislain L.O. 6211-1 artiklan nojalla myönnetty itsehallinto ei ole verrattavissa sellaiseen autonomiaan, joka voi olla liittovaltioon kuuluvalla osavaltiolla tai eräisiin unionin jäsenvaltioihin kuuluvilla "autonomisilla" yksiköillä. Tosiasiassa Saint Barthélemyyn asema takaa valtiolle laajat valtuudet, eikä yhteisöllä ole oikeutta organisoida omaa hallintoaan. Oikeudellisia keinoja lukuun ottamatta sillä ei ole valtuuksia estää asemansa eikä valtion antamien lakien ja asetusten muuttamista.

Valtion toimivaltaan kuuluvissa asioissa Ranskan lakeja ja asetuksia sovelletaan täysimääräisesti edellä mainitun lain L.O. 6213-1 artiklan mukaisesti. Alueellisella yhteisöllä, joka käyttää Ranskan aluehallinnon kolmelle tavanomaiselle tasolle (kunnat, departementit ja alueet) annettua hallinnollista valtaa, on lisäksi vain rajallinen siirretty toimivalta. Se voi tosin käyttää sääntelyvaltaa aloilla, jotka kuuluvat emämaassa parlamentin säätämien lakien piiriin, mutta vain antamalla hallinnollisia asetuksia ja saman lain L.O. 6214-3 artiklan mukaisesti ainoastaan seuraavissa asioissa:

- i. verot ja maksut, kiinteistörekisteri
- ii. kaupunkisuunnittelu, rakentaminen, asuminen
- iii. maantieliikenne ja -kuljetukset, meriliikenne, johon liittyy alueellisia etunäkökohtia, laivojen rekisteröinti, merisatamien perustaminen, kunnostaminen ja käyttö, työlainsäädäntöä lukuun ottamatta
- iv. tieverkko, valtion maa-alueita ja yhteisön omaisuutta koskeva oikeus
- v. ympäristö, mukaan lukien metsätalouden suojeleminen
- vi. ulkomaalaisten työnsaantimahdollisuudet
- vii. energia
- viii. matkailu
- ix. yhteisön julkisten palvelujen ja laitosten perustaminen ja järjestäminen.

Kaikilla muilla aloilla toimivalta kuuluu valtiolle. Tämä koskee erityisesti terveysalaa, sosiaalista suojeleminen, koulutusta, kauppaa, kuluttajansuojeleminen, lentoliikennettä, poliisia, oikeuslaitosta jne.

Jos Saint Barthélemy saisi MMA-aseman, siitä tulisi tosiasiallisesti toimivaltainen tulliasioissa, kuten alueellisia yhteisöjä koskevan yleislain L.O. 6214-3 artiklassa säädetään. Valtion toimivaltaan jäisivät kuitenkin sellaiset tuonti- ja vientikieltotoimenpiteet, joiden perusteena ovat yleisen järjestyksen ylläpito ja Ranskan kansainväliset sitoumukset, sekä säännöt, jotka koskevat rikosten tutkintaa ja toteamista ja tullialan riitamenettelyjä. Suunniteltu toimivallan siirto koskisi näin ollen yksinomaan tullialan verotuskysymyksiä. Lisäksi on muistutettava, että Saint Barthélemy oli yhteisön tullioikeuteen nähden kauan ekstraterritoriaalisessa asemassa (tullimaksuja ei peritty); tämä asiointi päättyi yhteisön tullikoodeksista 23. huhtikuuta 2008 annetun asetuksen (EY) N:o 450/2008 myötä. Uudistettu tullikoodeksi tulee kuitenkin voimaan vasta vuonna 2013, toisin sanoen Saint Barthélemy unioniaseman muuttumisen jälkeen¹.

Yleisesti ottaen valtio määrittelee rikosten tutkintaa, toteamista ja rankaisua koskevat säännöt, myös asioissa, jotka kuuluvat Saint Barthélemy toimivaltaan edellä mainitun L.O. 6214-3 artiklan mukaisesti. Merentakaisella yhteisöllä ei ole oikeudellista tai poliisitointa koskevaa toimivaltaa, ja oikeus- ja poliisiviranomaiset toimivat siellä kuten emämaassa, yksinomaan valtion valtuuttamina.

Lisäksi on korostettava, että Saint Barthélemyssä on voimassa sama sosiaalisen suojelun ja terveydenhuollon lainsäädäntö kuin emämaassa. Näin ollen saaren asukkaat osallistuvat sosiaalisen suojelun rahoittamiseen niin kuin muutkin Ranskan kansalaiset ja kuuluvat samoin kansallisen yhteisvastuun piiriin. Saaren ei siis tarvitse itse löytää erityisiä rahoituslähteitä. Samoin, kuten kohdassa 1.1 mainitaan, yhteisö suorittaa vuosittain tosiasiallisesti kansallisen yhteisvastuun mukaisesti erityisen veron valtion budjettiin, mutta valtion viranomaisten paikallinen toiminta ei ole millään tavoin riippuvainen tästä maksusta, vaan se johtuu ainoastaan laissa määritellystä valtion toimivallasta erityisesti turvallisuutta ja koulutusta koskevissa asioissa.

¹ Koska EU:n johdettua oikeutta ei sovelleta merentakaisissa maissa ja alueilla, 23. huhtikuuta 2008 annettua asetusta N:o 450/2008 on muutettava siten, että Saint Barthélemy jätetään yhteisön tullialueen ulkopuolelle.

1.2.3 Harjoittaessaan toimivaltaansa alueellisten viranomaisten on noudatettava perustuslakia, Ranskan kansainvälisiä sitoumuksia, Ranskan lakeja ja asetuksia sekä yleisiä oikeusperiaatteita. Niiden toimien laillisuutta valvotaan, ja tästä vastaavat pääasiallisesti hallintotuomioistuimet. Alueellisia yhteisöjä koskevan lain L.O. 6241-2 artiklan mukaisesti alueneuvoston päätökset, yhteisön viranomaisten toteuttamat sääntelytoimet sekä erityisesti julkisia hankintoja koskevat sopimukset toimitetaan valtion edustajan tarkasteltavaksi. Tämä siirtää lainvastaisiksi katsomansa toimet hallinto-oikeuden käsiteltäväksi. Valtion edustaja tai kuka tahansa ranskalainen tai ulkomaalainen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi nostaa lain soveltamisalaan kuuluvia alueneuvoston toimia vastaan kanteen, joka toimitetaan suoraan ylimpään hallintotuomioistuimeen (Conseil d'Etat) kahden kuukauden kuluessa toimien julkaisemisesta, kuten saman lain L.O. 6243-1 artiklassa säädetään. Toimien laillisuutta koskeva kanne voidaan esittää myös poikkeusmenettelyin niiden soveltamista koskevien riita-asioiden käsittelyn yhteydessä. Alueellisen yhteisön kaikkien muiden toimien laillisuutta valvotaan samalla tavoin kuin muiden alueellisten yhteisöjen toimien laillisuutta.

1.2.4 Yleisesti ottaen valtion edustaja valvoo, että alueellisen yhteisön instituutiot harjoittavat toimivaltaansa sääntöjen mukaisesti. Mikäli alueellisten instituutioiden tehtävien hoidossa ilmenee vakavia puutteita, L.O. 6221-4 artiklan nojalla on mahdollista toteuttaa tarvittavat toimenpiteet niiden toiminnan normalisoimiseksi, asukkaiden turvallisuuden varmistamiseksi, kansallisten ja yhteisön etujen turvaamiseksi sekä Ranskan kansainvälisten ja näin ollen eurooppalaisten sitoumusten noudattamiseksi. Alueellisille edustajille, samoin kuin muille Ranskan paikallisedustajille, on asetettu tiettyjä hyvin ankaria sääntöjä, ja mikäli edustajat eivät noudata niitä, heidät voidaan pidättää virantoimituksesta tai erottaa taikka alueneuvosto voidaan hajottaa, mikäli sen toiminnassa on ilmennyt häiriöitä. Myös Ranskan rikosoikeutta sovelletaan Saint Barthélemyssa samoin kuin emämaassa. Alueellisilla viranomaisilla ei valtuuksiensa mukaisissa tehtävissä myöskään ole immuniteettia, joka vapauttaisi heidät millään alalla laillisuuden noudattamisesta.

*

II SAINT BARTHÉLEMYN UNIONIASEMAN MUUTOSHAKEMUKSEN PERUSTELUT JA VAIKUTUKSET

2.1 Ranskan hallitus katsoo, että Ranskan merentakaisien alueiden aseman tulee perustua niiden äänestäjien suostumukseen.

Tämä periaate varmistetaan perustuslaissa, jonka nojalla alueilla on oikeus äänestäjien tahdon mukaan valita yleisessä lainsäädännössä määritelty merentakaisen departementin tai merentakaisen alueen asema, johon voidaan 73 artiklan mukaisesti tehdä mukautuksia edellyttäen, että ne voidaan perustella erityispiirteillä tai muilla erityisillä seikoilla, tai 74 artiklan mukainen merentakaisen yhteisön asema, johon liittyy jonkinasteinen itsehallinto.

Näin ollen myös unionin tasolla on aiheellista hyödyntää perussopimuksen tarjoamat mahdollisuudet asianomaisen väestön tahtoa ja unionin yleisiä etuja kunnioittaen. Saint Barthélemy'n alueneuvosto on antanut MMA-asemaa puoltavan lausunnon lähes yksimielisesti: neuvoston 19 jäsenestä 17 kannatti sitä, yksi äänesti vastaan ja yksi pidättyi äänestämästä¹. Alueellisen yhteisön nykyisen puheenjohtajan vaalilista sai kesäkuussa 2007 pidettyjen aluevaalien ensimmäisellä kierroksella yli 70 prosenttia annetuista äänistä ja 16 paikkaa 19:stä. Lisäksi saaren aseman kehittäminen EU:hun nähden oli yksi vaalikampanjan aikana käsitellyistä asioista, ja yhteisön puheenjohtaja on julkisuudessa toistuvasti ilmoittanut kannattavansa Saint Barthélemy'n poistamista Euroopan unionin syrjäisimpien alueiden kategoriasta.

2.2 Saint Barthélemy'n aseman muuttaminen syrjäisimmästä alueesta MMA:ksi ei muuta I osassa kuvattua yhteisön asemaa Ranskan tasavallassa. Se antaa alueelliselle yhteisölle tilaisuuden hyödyntää paremmin sillä jo olevaa toimivaltaa, joka ei ole tähän mennessä vaikuttanut kuitenkaan unionin toimivaltaan. Saint Barthélemylla tulee olemaan lisäksi toimivaltaa tullialalla edellä mainituissa rajoissa.

¹ Päätös N:o 2009-60 CT, annettu 8. lokakuuta 2009.

2.3 Saint Barthélemy'n aseman muuttaminen MMA:ksi on osa kehitystä kohti suurempaa itsehallintoa ja oikeudellista eriyttämistä, jotka äänestäjät ovat toistuvasti hyväksyneet.

Jo 1980-luvulta lähtien saaren edustajat ovat harjoittaneet itsehallintoon tähtäävää politiikkaa, jolle äänestäjät ovat antaneet jatkuvasti hyväksyntänsä. Tällä kehityksellä on lukuisia objektiivisia maantieteellisiä, historiallisia, kulttuurisia ja taloudellisia perusteita. Niinpä Saint Barthélemy'n teoreettiseen integroitumiseen yleislainsäädäntöön (jota sovellettiin Guadeloupella vuosina 1946–2007) on liittynyt laajoja tosiasiallisia poikkeuksia (kuten ekstraterritoriaalisuus yhteisön tullialueeseen nähden). Näitä kansallisessa ja yhteisön oikeudessa vähitellen tunnustettuja poikkeuksia ovat alun perin vuonna 1879 määritellyn "laiturioikeuden" vahvistaminen 27. joulukuuta 1974 annetulla lailla, vapaasataman aseman vahvistaminen yhteisön tullikoodeksilla vuonna 1992¹, departementille ja alueelle kuuluvan toimivallan myöntäminen Saint Barthélemy'n kunnalle vuonna 2000 jne. Tämänhetkinen toimenpide on näin ollen osa säännönmukaista ja jatkuvaa kehitystä kohti suurempaa itsehallintoa ja oikeudellista eriyttämistä.

2.4 Saint Barthélemy'n erikoispiirteet, jotka johtuvat sen maantieteellisestä etäisyydestä emämaahan ja pienikokoisesta saaritaloudesta, joka on suuntautunut yksinomaan matkailuun ja jota huoltovaikeudet haittaavat, mikä puolestaan vaikeuttaa yleislainsäädäntöön kuuluvien EU:n normien soveltamista, ja saaren institutionaalinen asema Ranskan tasavallan yhteydessä, tekevät MMA-asemasta soveltuvimmat puitteet kyseisen alueen suhteille Euroopan unioniin. Alueellisilla viranomaisilla on jo ollut tilaisuus palauttaa tämä mieliin, ja ne ovat ilmaisseet kannattavansa aseman muuttamista koskevaa pyyntöä.

¹ Koodeksin tulevaa 2 artiklaa koskeva yhteinen kanta, jonka mukaisesti "tullin perimättä jättäminen Saint Barthélemy'n saarella ja Saint Martinin saaren Ranskalle kuuluvassa osassa on tavanomainen 2 artiklan [...] mukainen käytäntö". Asia vahvistetaan oikeudellisesti koodeksin 2 artiklan 1 kohdassa, jossa todetaan seuraavaa: "Jollei kansainvälisistä yleissopimuksista taikka maantieteelliseltä tai taloudelliselta soveltamisalaltaan rajoitetuista tavanomaisista käytännöistä taikka yhteisön yksipuolisista toimenpiteistä muuta johdu, yhteisön tullilainsäädäntöä sovelletaan yhtenäisesti koko yhteisön alueella."

Kaikkien näiden syiden perusteella Ranskan hallitus kannattaa Saint Barthélemyyn alueellisten viranomaisten esittämää hakemusta. Merentakaisia alueita käsittelevä ministeriöiden välinen neuvosto, joka kokoontui 6. joulukuuta 2009 tasavallan presidentin johdolla, ryhtyi viemään asiaa eteenpäin.

Lisäksi Ranskan hallitus korostaa, että Saint Barthélemyyn MMA-asemaa koskevan prosessin, joka perustuu SEUT:n IV osassa ja 355 artiklassa määriteltyihin ehtoihin, tulee noudattaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua periaatetta, jonka mukaisesti *"unioni kunnioittaa jäsenvaltioiden tasa-arvoa perussopimuksia sovellettaessa sekä niiden kansallista identiteettiä, joka on olennainen osa niiden poliittisia ja valtiosäännön rakenteita, myös alueellisen ja paikallisen itsehallinnon osalta."*

2.5 MMA-aseman myöntämisellä Saint Barthélemylle ei myöskään ole haitallisia vaikutuksia unionin yleisiin etuihin:

2.5.1 Prosessi perustuu uuteen menettelyyn, joka on lisätty perussopimukseen Lissabonin sopimuksella, ja se noudattaa näin täysin unionin lakeja.

Saint Barthélemyyn aseman muutos unioniin nähden tapahtuu tarkasti määritellyssä kansallisessa perustuslaillisessa kehyksessä, ja näin varmistetaan, että saarella noudatetaan edelleen suurta osaa Euroopan unionin lainsäädännöstä. Saint Barthélemyyn sovelletaan aseman muuttumisen jälkeenkin unionin perussopimusten määräyksiä assosiaatiojärjestelmän mukaisesti. Saaren asukkaat pysyvät unionin kansalaisina.

Prosessista saatavaa kokemusta voidaan hyödyntää keskusteluissa, joita EU parhaillaan käy merentakaisien maiden ja alueiden kanssa niiden asemasta unioniin nähden ja erityissuhteestaan niihin.

2.5.2 Ranskan hallitus valmistelee tiiviissä yhteistyössä komission kanssa Saint Barthélemyyn aseman muutoksen edellyttämät toimenpiteet pyrkien välttämään kaikkia oikeudellisen epävarmuuden riskejä. Näin ollen johdetun oikeuden soveltaminen Saint Barthélemyllä voi edellyttää jatkossa joko kansallista sääntelyä, joka vastaa sisällöltään johdettua oikeutta, tai silloin, kun säädöksen soveltaminen sisältää unionin toimielimiin tai elimiin taikka muiden jäsenvaltioiden viranomaisiin kohdistuvia velvoitetta, Ranskan ja unionin välisen sopimuksen tekemistä.

Ranska toivoo, että Saint Barthélemyssa käytetään edelleen euroa, ja valuuttajärjestelmän jatkuvuus on varmistettava perussopimuksissa määrättyjen menettelyjen mukaisesti. Tämän osalta Ranska tekee sitoumuksia, jotka se katsoo tarpeellisiksi, jotta Saint Barthélemyssa sovellettaisiin rahanväärentämisen, pääoman laittoman liikkumisen ja rahanpesun torjuntaa sekä hallinnollista yhteistyötä ja verotuksen avoimuutta koskevia sääntöjä. Toimenpiteitä toteutetaan, jotta johdetun oikeuden joko voimassaolevia tai tulevia sääntöjä sovellettaisiin edelleen täysimääräisesti saarella silloin, kun euron käyttö saarella sitä edellyttää. Tilanne voisi olla tällainen pankkilainsäädännön tapauksessa. Lisäksi itsehallinnollisen aseman voimaantumisen ei ole todettu aiheuttaneen merkittäviä säästöjen siirtoja ulkopuolelta Saint Barthélemyyn.

Valtion toimivaltaan kuuluvilla aloilla (lukuun ottamatta paikalliseen toimivaltaan kuuluvia aloja, jotka mainitaan kohdassa 1.2.2) sääntöjä, joita sovelletaan emämaassa, sovelletaan edelleen myös Saint Barthélemyssa¹. Tämä koskee myös niitä lakeja ja asetuksia, joilla direktiivit on siirretty osaksi kansallista lainsäädäntöä.

¹ Ulkomaalaisten maahantuloa ja oleskelua koskevia lakia ja asetuksia lukuun ottamatta.

Saaren aseman muuttaminen MMA:ksi ei vaikuta millään tavoin tuohon lainsäädäntöön. Valtio käyttää edelleen toimivaltaansa täysimääräisesti aloilla, jotka sen piiriin kuuluvat joko itse perustuslain tai oikeudellista asemaa koskevan lain nojalla. Näitä aloja ovat raha, luottojärjestelmä, pankkilainsäädäntö, yritys- ja kauppaoikeus, vakuutuslainsäädäntö, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunta, oikeusjärjestelmä, rikosoikeus ja rangaistusmenettelyt. Toimiluvat Saint Barthélemyyn pankeille myöntää vakavaraisuusvalvontaviranomainen, joka valvoo niitä samanlaisin ehdoin kuin emämaassa toimivia pankkeja. Tullialalla valtio on edelleen toimivaltainen yleistä järjestystä ja Ranskan kansainvälisiä sitoumuksia koskevien tuonti- ja vientikieltojen osalta sekä siltä osin kuin kyse on säännöistä, jotka koskevat valtuuksia rikosten tutkinnassa ja toteamisessa sekä oikeudenkäyntimenettelyjä riita-asioissa. Merentakainen yhteisö ei puutu rahoitus-, pankki- eikä valuutta-alan toimintaan.

Verotuksen alalla alueellinen yhteisö voi asettaa ja kumota veroja ja maksuja ja määritellä niiden perusteet ja tason. Hallinnollisen yhteistyön tapauksessa veroasioita koskevien tietojen vaihto tapahtuu edelleen kansallisten viranomaisten kautta. Valtion ja alueellisten viranomaisten hallinnollista yhteistyötä koskevan sopimuksen olemassaolosta on säädetty lailla, ja sopimusneuvottelut on tarkoitus saada päätökseen lähiaikoina.

Saint Barthélemyyn uusi asema ei vaaranna Euroopan unionin yleisiä etuja muillakaan aloilla:

- a) maahanmuutto: alueellisille viranomaisille myönnetty toimivalta ulkomaalaisten työhönpääsyn osalta on tarkoin rajattu. Saari sijaitsee Schengen-alueen ulkopuolella, ja valtio on ainoa toimivaltainen määrittelemään säännöt, jotka koskevat ulkomaalaisten saapumista valtion alueelle, oleskelua siellä ja heidän poistamistaan sieltä. Lisäksi Saint Barthélemyä koskevat oleskeluluvat ovat voimassa vain kyseisellä saarella. Näin ollen se, että alueelliset viranomaiset myöntävät työluvan, ei vaikuta siihen, onko ulkomaalaisella oikeutta oleskella unionin alueella.

- b) henkilöiden vapaa liikkuvuus ja sijoittautumisoikeus: assosiaatiojärjestelmä edellyttää, että merentakainen maa tai alue, joka haluaa rajoittaa Euroopan unionin kansalaisten sijoittautumista sinne, soveltaa samaa käytäntöä emämaansa kansalaisiin kuin muihin Euroopan unionin kansalaisiin. Koska Saint Barthélemyyn yhteisöllä ei ole perustuslaillista toimivaltaa rajoittaa millään tavoin henkilöiden liikkuvuutta ja muualta kuin Saint Barthélemysta peräisin olevien ranskalaisten sijoittautumista maaperälleen, se ei voi kohdistaa tätä koskevia rajoittavia toimia Euroopan unionin kansalaisiin.
- c) laivojen rekisteröinti: alueellisten viranomaisten toimivalta rajoittuu tältä osin hallinnollisiin ja verotuksellisiin seikkoihin. Se ei kata työlainsäädäntöä, sosiaalista suojelua eikä kansainvälistä meriliikennettä.

Yleisesti ottaen valtion toimivalta perusoikeuksien, oikeuden ja yleisen järjestyksen varmistamisessa estää sen, että alueelliset viranomaiset asettaisivat näillä aloilla paikallisia normeja, jotka saattaisivat olla Euroopan unionin kansalaisuuden sisältämien periaatteiden vastaisia.

Ranskan kansainvälisiä sitoumuksia sekä Ranskan valtion tekemiä ja ratifioimia sopimuksia noudatetaan saarella edelleen. Jos alueellisia viranomaisia kuullaankin tiettyjä tällaisia sitoumuksia tehtäessä, ne eivät voi estää niiden tekemistä. Nämä sitoumukset voivat edelleen sisältää toimenpiteitä, jotka kuuluvat lain mukaan paikallisten viranomaisten toimivaltaan silloin, kun kyseiset sitoumukset ovat sisäisessä oikeudessa ensisijaisia kansallisiin lakeihin nähden. Ranska toteuttaa tarvittavat toimet, jotta Euroopan unionin allekirjoittamien kansainvälisten sopimusten sisältö pysyy voimassa Saint Barthélemyssa.

Päätteeksi huomautettakoon, että Ranska ei hae Euroopan kehitysrahastolta rahoitusta ohjelmakauden 2007–2013 puitteissa Saint Barthélemyyn saarelle tämän saatua MMA-aseman.

EUROPEISKA RÅDET

Bryssel den 6 juli 2010 (26.8)
(OR. fr)

EUCO 16/10

CO EUR 12
POLGEN 109
PTOM 33
REGIO 45

NOT

från: Rådets generalsekretariat
till: Delegationerna

Ärende: Ön Saint-Barthélemys ställning inom gemenskapen

För delegationerna bifogas ett brev från Republiken Frankrikes president till Europeiska rådets ordförande om ön Saint-Barthélemys ställning inom gemenskapen.

Frankrikes president

Paris den 30 juni 2010

Herr ordförande,

Med detta brev vill jag be Er att på dagordningen för Europeiska rådets kommande möte i september eller senast i oktober sätta upp en anhållan från Republiken Frankrike, på grundval av artikel 355.6 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, som syftar till att från och med den 1 januari 2012 ge ön Saint-Barthélemy, som för närvarande är ett av Europeiska unionens yttersta randområden i den bemärkelse som avses i artikel 349 i det fördraget, en ställning inom gemenskapen som ett sådant associerat utomeuropeiskt land eller territorium som omfattas av fjärde delen i samma fördrag.

Syftet med denna åtgärd är att ge ön Saint-Barthélemy, som är ett självstyrande utomeuropeiskt förvaltningsområde inom republiken, en europeisk ställning som är bättre avpassad till dess särskilda situation, i synnerhet med hänsyn till det stora geografiska avståndet mellan ön och den europeiska delen av Frankrike och till dess lilla ökonomi som främst är inriktad på turistnäringen och som brottas med påtagliga försörjningssvårigheter som gör det vanskligt att tillämpa de allmänrättsliga gemenskapsbestämmelserna. Åtgärden är ett steg i öns stadiga utveckling mot allt större självstyre och svarar mot en vilja som uttryckts av invånarna på ön.

En mer ingående motivering till Frankrikes anhållan bifogas.

(Artighetsfras)

Nicolas Sarkozy

Herman Van Rompuy
Europeiska rådets ordförande

ANHÅLLAN SYFTANDE TILL EN ÄNDRING AV SAINT-BARTHÉLEMYS EUROPEISKA STÄLLNING

I artikel 355.6 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *FEUF*) i dess lydelse efter införandet av Lissabonfördraget anges följande: "*Europeiska rådet får på initiativ av den berörda medlemsstaten anta ett beslut om ändring av ställningen i förhållande till unionen för ett danskt, franskt eller nederländskt land eller territorium som avses i punkterna 1 och 2. Europeiska rådet ska besluta med enhällighet efter att ha hört kommissionen.*"

Med dessa bestämmelser som grund lämnar Republiken Frankrike in en anhållan till Europeiska rådet om att ön Saint-Barthélemy, som för närvarande är ett av Europeiska unionens yttersta randområden i enlighet med de sammantagna bestämmelserna i artikel 349 och 355.1 i FEUF, ska få sin ställning ändrad så att ön framledes, från och med den 1 januari 2012, ska omfattas av de bestämmelser om associering av utomeuropeiska länder och territorier som fastställs i fjärde delen av det fördraget.

*

I. DET UTOMEUROPEISKA FÖRVALTNINGSOMRÅDET SAINT-BARTHÉLEMYS STÄLLNING INOM REPUBLIKEN FRANKRIKE

1.1 Ön Saint-Barthélemy

Ön Saint-Barthélemy överläts 1784 till Sverige av Frankrike och blev åter fransk den 16 mars 1878 i enlighet med fördraget mellan Frankrike och Sverige av den 10 augusti 1877. Ön införlivades med Guadeloupe och blev den 19 mars 1946, i egenskap av kommun, en del av detta franska utomeuropeiska departement. Den 7 december 2003 valde öns väljare – med 95 % av de avgivna rösterna – att bli ett utomeuropeiskt förvaltningsområde (*collectivité d'Outre-mer*) med självstyre inom ramen för artikel 74 i den franska författningen. Denna ändring trädde i kraft den 15 juli 2007. Öns förvaltning sköts av områdets styrelse (*le conseil territorial*) som har 19 ledamöter valda på fem år och vars ordförande fungerar som det utomeuropeiska förvaltningsområdets verkställande organ.

Befolkningen på ön, som är 24 km² stor, uppgår till 8 500 invånare.

Ön, som helt saknar naturresurser, har en ekonomi inriktad på tjänster, huvudsakligen inom turist- och byggnadsnäringen. Av de sysselsatta arbetar 51 % inom tjänstesektorn, 20 % inom byggsektorn och offentliga arbeten, 20 % inom handeln, 6 % inom industrin och 3 % inom jordbruket och fisket. Ön har inte inriktat sin ekonomi på finans- och banksektorn, vars närvaro är ytterst liten. Det sker ingen lokal produktion som är avsedd för export. Antalet företag är 3 200, varav 77 % inte har några anställda. Arbetslösheten uppskattas till 4 % av befolkningen i arbetsför ålder (dvs. 112 registrerade arbetslösa). 31 personer uppbär sociallön (*revenu minimum d'insertion*). BNP per år och invånare uppskattas till 30 000 euro.

Budgeten för förvaltningsområdet – som (alla avdelningar sammantagna) har 186 anställda – uppgår till 133 miljoner euro (varav 19 % för lönekostnader). Varje år betalar förvaltningsområdet 5,6 miljoner euro till statsbudgeten. Staten betalar årligen ut 5,1 miljoner euro i förvaltningsområdet för lönekostnaderna för statsanställda (säkerhetskrafter, lärare och anställda vid statens representants förvaltning).

1.2 Saint-Barthélemys konstitutionella och administrativa ställning inom Republiken Frankrike

1.2.1 Konstitutionellt är Saint-Barthélemy en integrerad del av Republiken Frankrike. Detta tillstånd kan endast upphöra att råda med befolkningens samtycke och efter en ändring av den franska författningen, där ön uttryckligen nämns som ett av republikens territorialområden (*collectivité territoriale*) (art. 72-3 andra stycket). Områdets invånare har på samma villkor som andra franska medborgare fransk nationalitet och franskt medborgarskap och samtliga rättigheter och friheter som detta innebär, oavsett om de fastställs i författningen, genom internationella åtaganden (till exempel den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och tilläggsprotokollen till denna) eller i lagstiftning. De har bland annat rösträtt i presidentval, rikstäckande folkomröstningar och val till Europaparlamentet. Ön är företräd i det franska parlamentet.

Saint-Barthélemys invånare kan röra sig fritt inom republikens hela territorium och bosätta sig eller arbeta där. De är alltså inte föremål för någon åtskillnad eller diskriminering. Inte heller begränsas på något sätt andra franska medborgares frihet att röra sig och bosätta sig i Saint-Barthélemy. Detta sakernas tillstånd är en följd av de i författningen fastställda principerna om den franska republikens och det franska folkets odelbarhet.

1.2.2 Administrativt utgör Saint-Barthélemy – som tidigare var en kommun inom departementet Guadeloupe – sedan den 15 juli 2007 ett utomeuropeiskt förvaltningsområde som regleras i artikel 74 i den franska författningen. I likhet med övriga franska territorialområden utövar Saint-Barthélemy fritt sin förvaltning i enlighet med artikel 72 i författningen.

Utöver detta har ön, i enlighet med artikel 74 i författningen, en ställning som tar hänsyn till dess egna intressen inom republiken och som fastställts genom den organiska lagen (*loi organique*) nr 2007-223 av den 21 februari 2007¹. Stiftaren av organiska lagar kan ändra denna ställning på det sätt som den avser att göra efter ett yttrande av områdets styrelse², under förutsättning att den iakttar förbudet i författningen mot att till ett utomeuropeiskt förvaltningsområde överföra behörighet över följande: medborgarskap, medborgerliga rättigheter, garantierna för de offentliga friheterna, personers rättsliga status, rättskapacitet eller rättshandlingsförmåga, organisation av rättssystemet, bestämmelser om utlänningars inresa till, uppehåll inom och avlägsnande från det nationella territoriet, straffrätt, straffprocessrätt, utrikespolitik, försvar, allmän säkerhet och allmän ordning, valuta, kredit³, växelkurser och rättsregler om val⁴.

¹ Organisk lag nr 2007-223 av den 21 februari 2007 är kodifierad i volym (*livre*) II i 6:e delen (*partie*) av den allmänna lagsamlingen om territorialområdena (*code général des collectivités territoriales*).

² Områdets styrelse har alltså inte någon form av "vetorätt" i fråga om eventuella ändringar av en organisk lag vars innehåll den motsätter sig.

³ Med "kredit" ska förstås bland annat samtliga regler som avser verksamheten vid och tillsynen över kreditinstitut.

⁴ I artikel 74 i författningen föreskrivs att behörighet över de frågor som räknas upp i artikel 73 fjärde stycket inte får överföras från staten. I artikel 73 fjärde stycket anges följande: medborgarskap, medborgerliga rättigheter, garantierna för de medborgerliga friheterna, personers rättsliga status, rättskapacitet eller rättshandlingsförmåga, organisation av rättssystemet, straffrätt, straffprocessrätt, utrikespolitik, försvar, allmän säkerhet och allmän ordning, valuta, kredit, växelkurser och rättsregler om val.

Det självstyre som Saint-Barthélemy tillerkänns genom artikel L.O. 6211-1 i den allmänna lagsamlingen om territorialområdena är på intet sätt jämförbart med det som en delstat har i en förbundsstat eller ens med en "autonom" del av vissa stater i unionen: I själva verket gör Saint-Barthélemys ställning att omfattande ansvarsområden är förbehållna staten, och förvaltningsområdet har ingen befogenhet att organisera sig själv. Förvaltningsområdet har ingen möjlighet – annat än genom domstolarna – att motsätta sig en ändring av dess ställning eller av lagar och andra författningar som staten fastställer.

Inom de områden som faller under statens behörighet är franska lagar och andra författningar automatiskt tillämpliga i enlighet med artikel L.O. 6213-1 i den ovannämnda lagsamlingen. Förvaltningsområdet – som utövar de administrativa förvaltningsbefogenheter som tillkommer de tre gängse territoriella förvaltningsnivåerna i Frankrike (kommuner, departement och regioner) – har dessutom endast begränsade tilldelade befogenheter. Förvaltningsområdets lagstiftande befogenheter – som visserligen kan utövas inom de områden som, i den europeiska delen av Frankrike, omfattas av den lagstiftning som antas av parlamentet, men då i form av administrativa förordningar – inskränker sig, i enlighet med artikel L.O. 6214-3 i samma lagsamling, till följande områden:

- i) Skatter och avgifter, fastighetsregistret.
- ii) Stadsplanering, byggnadsarbeten, bostadsfrågor.
- iii) Vägtrafik och vägtransporter; sjötrafik av intresse för territoriet; registrering av fartyg; inrättande, anläggande och drift av hamnar, med undantag för arbetsbestämmelser.
- iv) Vägunderhåll, rättigheter med avseende på utnyttjande av statsegendom (*droit domanial*) och på förvaltningsområdets egendom (*droit des biens de la collectivité*).
- v) Miljöfrågor, inklusive skogsskydd.
- vi) Utlänningars tillträde till arbetsmarknaden.
- vii) Energifrågor.
- viii) Turism.
- ix) Inrättande och organisation av förvaltningsområdets offentliga tjänster och inrättningar.

Inom alla övriga områden är det staten som har behörighet. Detta gäller särskilt områden som hälso- och sjukvård, socialt skydd, utbildning, handel, konsumentskydd, flygtransporter, polis, rättsväsende m.fl.

Om Saint-Barthélemy skulle få ställning som utomeuropeiskt land eller territorium skulle området därmed automatiskt få behörighet inom tullfrågor, i enlighet med artikel L.O. 6214-3 i den allmänna lagsamlingen om territorialområdena. Dock skulle det fortfarande vara staten som är behörig i fråga om åtgärder för import- och exportförbud som rör allmän ordning och Frankrikes internationella åtaganden, liksom i fråga om bestämmelser om befogenheter att utreda och fastställa brott samt om rättstvister på tullområdet. Denna överföring av befogenheter skulle följaktligen endast beröra de strängt skattemässiga aspekterna av tullområdet. Man bör för övrigt hålla i minnet att Saint-Barthélemy under lång tid, när det gäller gemenskapens tullbestämmelser, befann sig utanför gemenskapen (inga tullavgifter drevs in där) fram till att förordning (EG) nr 450/2008 av den 23 april 2008 om fastställande av en tullkodex för gemenskapen gjorde att denna situation upphörde. Den nya tullkodexen kommer trots allt inte att träda i kraft före 2013, det vill säga efter ändringen av Saint-Barthélemys ställning inom gemenskapen¹.

Generellt sett är det staten som fastställer bestämmelserna om utredning, fastställande och bekämpande av brott, även inom de områden som faller under Saint-Barthélemys behörighet enligt artikel L.O. 6214-3 som nämnts ovan. Det utomeuropeiska förvaltningsområdet har ingen behörighet i domstols- eller polisfrågor och domstols- och polismyndigheterna bedriver sin verksamhet på samma sätt som i den europeiska delen av Frankrike, uteslutande under statens ansvar.

För övrigt bör det noteras att det gällande systemet för socialt skydd och för hälso- och sjukvård i Saint-Barthélemy är detsamma som i den europeiska delen av Frankrike. Öns invånare deltar sålunda i ansträngningarna för att finansiera det sociala skyddet på samma villkor som deras landsmän, och ön kan också dra nytta av den nationella solidariteten: den är alltså inte skyldig att själv på denna punkt söka specifika finansieringskällor. Även om förvaltningsområdet – som redan nämnts i punkt 1.1 – årligen i praktiken bidrar till den nationella solidariteten genom att bidra med en viss summa till statsbudgeten beror den lokala verksamheten vid statliga serviceinrättningar likaledes på intet sätt på detta bidrag. Den är uteslutande en följd av statens befogenheter inom i synnerhet områdena för säkerhet och utbildning fastställda i den organiska lagen om öns ställning.

¹ Eftersom gemenskapens sekundärrätt inte ska tillämpas i de utomeuropeiska länderna och territorierna bör förordning nr 450/2008 av den 23 april 2008 ändras så att Saint-Barthélemy ställs utanför gemenskapens tullområde.

1.2.3 Under utövandet av sina befogenheter är områdets myndigheter skyldiga att iaktta bestämmelserna i författningen, Frankrikes internationella åtaganden, de franska lagarna och övriga franska författningar samt de generella rättsprinciperna. Deras handlande är föremål för lagenlighetskontroll som i första hand utförs av förvaltningsdomstolarna. I enlighet med artikel L.O. 6241-2 i den allmänna lagsamlingen om territorialområdena översänds protokollen från överläggningarna i områdets styrelse och de regleringsakter som antas av förvaltningsområdets myndigheter samt bland annat de avtal som avser offentliga upphandlingar till statens representant. Denne hänskjuter de handlingar som han anser vara lagstridiga till förvaltningsdomstolen. Områdets styrelses handlingar inom rättsområdet kan enligt artikel L.O. 6243-1 i samma lagsamling överklagas direkt till högsta förvaltningsdomstolen (*Conseil d'État*), av statens representant eller av varje fysisk eller juridisk person, av fransk eller utländsk nationalitet, som kan styrka att den har intresse av att handla, inom två månader efter att de offentliggjorts. Deras lagenlighet kan även i undantagsfall bestridas vid eventuella rättstvister som avser deras tillämpning. Förvaltningsområdets alla övriga handlingar är underkastade samma lagenlighetskontroll som den som tillämpas på de övriga territorialområdets akter.

1.2.4 Överlag övervakar statens representant att förvaltningsområdets institutioner utövar sina befogenheter korrekt. Om områdets institutioner gör sig skyldiga till grov försumlighet är statens representant genom artikel L.O. 6221-4 bemyndigad att vidta de åtgärder som krävs för att institutionerna återigen ska fungera normalt, för att befolkningens säkerhet ska tryggas, för att nationens och förvaltningsområdets intressen ska värnas och för att Frankrikes internationella – och följaktligen europeiska – åtaganden ska följas. För områdets folkvalda gäller, liksom för andra franska folkvalda på lokal nivå, dessutom ett antal starkt tvingande regler som, om de inte följer de rättsregler som de är skyldiga att följa, kan leda till att de avstängs eller avsätts eller till och med till att områdets styrelse upplöses om denna skulle upphöra att fungera som den ska. Fransk straffrätt gäller också på ön på samma villkor som i den europeiska delen av Frankrike. Områdets myndigheter åtnjuter följaktligen vid utövandet av sina befogenheter inget slags immunitet som, oavsett vilket område det gäller, undantar dem från rättvisans behöriga gång.

*

II. MOTIVERING TILL OCH KONSEKVENSER AV ANHÅLLAN OM EN ÄNDRING AV SAINT-BARTHÉLEMYS EUROPEISKA STÄLLNING

2.1 Frankrikes regering anser att väljarnas samtycke i de franska områden som är belägna utanför Europa bör ligga till grund för dessa områdens ställning.

Denna princip garanteras för övrigt i författningen, som ger dessa områden möjlighet att, i enlighet med sina väljares vilja, välja antingen ställning som utomeuropeiskt departement och utomeuropeisk region, som regleras i allmän lag, med förbehåll för eventuella ändringar som motiveras av särskilda karakteristika eller krav, i enlighet med artikel 73, eller ställning som utomeuropeiskt förvaltningsområde som regleras i artikel 74, med mer eller mindre omfattande självstyre.

Likaledes synes det på gemenskapsplanet vara önskvärt att de möjligheter som fördraget medför utnyttjas med iakttagande av de berörda befolkningarnas vilja och unionens övergripande intressen. Styrelsen (*conseil territorial*) på Saint-Barthélemy har nära nog enhälligt uttalat sig för en ändring som ger området ställning som utomeuropeiskt land eller territorium. Av styrelsens 19 ledamöter röstade 17 för, en röstade emot och en lade ner sin röst¹. Den lista som toppas av förvaltningsområdets sittande ordförande och som lade fram ärendet för omröstning fick mer än 70 % av de avgivna rösterna och 16 av 19 mandat i första omgången av det lokala valet i juli 2007. Dessutom är ändringen av öns europeiska ställning en av de frågor som debatterades under den valkampanjen och förvaltningsområdets ordförande har alltid offentligt hävdats att denne helst ser att Saint-Barthélemy upphör att tillhöra kategorin Europeiska unionens yttersta randområden.

2.2 Ändringen av Saint-Barthélemys ställning från ett av unionens yttersta randområden till ett utomeuropeiskt land eller territorium kommer inte att ändra förvaltningsområdets ställning inom Republiken Frankrike så som den beskrivs i punkt I. Ändringen kommer att göra det möjligt för förvaltningsområdet att på ett mer fullvärdigt sätt utöva de befogenheter som det redan hade men som tidigare utövades utan att det påverkade gemenskapens befogenheter. Det kommer dessutom att få befogenheter på tullområdet inom de gränser som anges ovan.

¹ Överläggning nr 2009-60 i områdets styrelse den 8 oktober 2009.

2.3 Ändringen av Saint-Barthélemys ställning till utomeuropeiskt land eller territorium är en följdriktig del av en utveckling i riktning mot allt större självstyre och rättslig särställning, vilket väljarna flera gånger ställt sig bakom.

Öns folkvalda har också sedan 80-talet slagit in på en politisk väg mot självstyre som dess väljare hela tiden har ställt sig bakom. Det råder ingen brist på objektiva – geografiska, historiska, kulturella, ekonomiska – anledningar till denna utveckling. Sålunda var det formella införandet av allmän lag (dvs. Guadeloupes, mellan 1946 och 2007) på Saint-Barthélemy i praktiken förbundet med betydande faktiska undantag (till exempel ställningen som innebar extraterritorialitet på tullområdet) som gradvis har erkänts i inhemsk rätt och gemenskapsrätt: att den hamnavgift som ursprungligen infördes 1879 befästes i en lag av den 27 december 1974, att ställningen som frihamn befästes i gemenskapens tullkodex 1992¹, att kommunen Saint-Barthélemy beviljades befogenheter av departements- och regionskaraktär 2000 osv. Denna hemställan är därför en integrerad del av en stadig och kontinuerlig utveckling i riktning mot större självstyre och en ökad rättslig ställning.

2.4 Ställningen som utomeuropeiskt land eller territorium är den ram som är mest lämpad för Saint-Barthélemys förhållande till Europeiska unionen på grund av områdets särskilda karakteristika, i synnerhet med avseende på det stora fysiska avståndet mellan ön och den europeiska delen av Frankrike, dess lilla ökonomi som helt är inriktad på turistnäring och som brottas med leveranssvårigheter som gör det vanskligt att tillämpa de allmänrättsliga gemenskapsbestämmelserna samt dess institutionella ställning inom Republiken Frankrike. Områdets myndigheter har redan tidigare haft möjlighet att framhålla detta och har bland annat tagit upp detta som stöd för sin anhållan om ändrad ställning.

¹ Genom antagandet av en gemensam standpunkt om tullkodexens blivande artikel 2, enligt vilken avsaknaden av uppbörd av tullavgifter på öarna Saint-Barthélemy och Saint-Martin (franska delen) är en sedvana i den bemärkelse som avses i artikel 2. I artikel 2.1 i kodexen stadfästs denna förklaring rättsligen genom följande bestämmelse: "Om inte något annat bestäms, antingen genom internationella konventioner eller sedvana med begränsad geografisk och ekonomisk räckvidd eller genom ensidiga gemenskapsåtgärder, skall gemenskapens tullagstiftning tillämpas enhetligt inom hela gemenskapens tullområde."

Alla dessa skäl sammantagna gör att Frankrikes regering ställer sig bakom anhållan från de lokala myndigheterna på Saint-Barthélemy. Ministerrådet för de utomeuropeiska områdena (*Conseil interministériel sur l'Outre-mer*), som sammanträdde den 6 december 2009 med Frankrikes president som ordförande, har utfäste sig att stödja denna anhållan.

Regeringen understryker i samband med detta dessutom att processen med att ge Saint-Barthélemy ställning som utomeuropeiskt land eller territorium, på de villkor som anges i del V och i artikel 355 av FEUF, bör ske inom ramen för den princip som anges i artikel 4.2 i fördraget om Europeiska unionen: "*Unionen ska respektera medlemsstaternas likhet inför fördragen samt deras nationella identitet, som kommer till uttryck i deras politiska och konstitutionella grundstrukturer, inbegripet det lokala och regionala självstyret.*"

2.5 En ändring av Saint-Barthélemys ställning till utomeuropeiskt land eller territorium kommer inte att vara negativt för unionens övergripande intressen.

2.5.1 Denna ändring sker inom ramen för ett nytt förfarande, som genom Lissabonfördraget lagts till grundfördragen, och alltså vara helt förenlig med EU-rätten.

Ändringen av Saint-Barthélemys europeiska ställning kommer att ske inom en tydligt fastlagd nationell konstitutionell ram som kommer att säkerställa att en stor del av Europeiska unionens lagstiftning kommer att fortsätta att gälla på ön. När Saint-Barthélemy har blivit ett utomeuropeiskt land eller territorium kommer området att fortsätta att omfattas av bestämmelserna i de europeiska fördragen, med de begränsningar som associeringsordningen medför. Dess invånare kommer även fortsättningsvis att vara unionsmedborgare.

Denna erfarenhet kan bli värdefull vid de diskussioner som förs om de utomeuropeiska ländernas och territoriernas europeiska ställning och det särskilda förhållandet mellan unionen och dessa områden.

2.5.2 Frankrikes regering kommer, i nära samarbete med kommissionen, att utforma de åtgärder som krävs för att ombesörja övergången från Saint-Barthélemys nuvarande europeiska ställning till den nya, och därvidlag se till att all eventuell risk för rättsosäkerhet undviks. Om sekundärrättsakter ska kunna fortsätta att gälla i Saint-Barthélemy kan det således bli nödvändigt antingen att interna bestämmelser antas som tar upp innehållet i dessa akter eller också, när tillämpningen av en akt medför skyldigheter för unionens institutioner eller organ eller för övriga medlemsstaters myndigheter, att ett avtal sluts mellan Frankrike och unionen.

Eftersom Frankrike önskar att euron även fortsättningsvis ska användas i Saint-Barthélemy bör man sörja för kontinuitet i det monetära systemet i enlighet med de förfaranden som anges i fördragen: I denna fråga kommer Frankrike att ikläda sig de förpliktelser som anses nödvändiga för att de bestämmelser som avser kampen mot penningförfalskning, kampen mot otillåten kapitalrörelse och mot penningtvätt liksom det administrativa samarbetet och skattetransparensen ska gälla på Saint-Barthélemy. Åtgärder kommer att vidtas för att de föreskrifter som härrör från sekundärrätten – antingen de är i kraft eller införs senare – ska fortsätta att tillämpas automatiskt på ön eftersom detta kommer att vara en förutsättning för användningen av euron på ön. Detta kan komma att bli fallet med banklagstiftningen. För övrigt har det inte sedan självstyret infördes konstaterats något större flöde av överföringar av sparmedel utifrån till Saint-Barthélemy.

Inom de områden som faller under statens behörighet (utöver de som faller under lokal behörighet, till exempel de som anges i punkt 1.2.2) fortsätter de föreskrifter som gäller i den europeiska delen av Frankrike att gälla också i Saint-Barthélemy¹. Det kommer att vara fallet med de lagar och andra författningar varigenom direktiven införlivas.

¹ Med undantag för de lagar och andra förordningar som avser utlänningars inresa och uppehåll.

Att ön får status som utomeuropeiskt land eller territorium kommer inte på något sätt att inverka på nämnda lagstiftningsordning. Staten kommer, i enlighet med antingen själva författningen eller den organiska lagen om öns ställning, att fortsätta att utöva all sin behörighet inom de områden som tillkommer staten, som valuta, kredit, banklagstiftning, bolagsrätt och handelsrätt, försäkringslagstiftning, kamp mot penningtvätt och finansiering av terrorism, organisationen av rättssystemet, straffrätt och straffprocessrätt. Framförallt kommer Saint-Barthélemys banker att auktoriseras av tillsynsmyndigheten (*Autorité de contrôle prudentiel*) och bli föremål för dess tillsyn på villkor som är desamma som de som gäller i den europeiska delen av Frankrike. På tullområdet kommer staten att förbli behörig i frågor om import- och exportförbud som baseras på allmän ordning och Frankrikes internationella åtaganden, liksom när det gäller utarbetandet av bestämmelser om befogenheten att utreda och fastställa brott samt om rättstvister. Det utomeuropeiska förvaltningsområdet kommer inte att inskrida på finans-, bank- eller valutaområdet.

På skatteområdet kommer förvaltningsområdet att kunna införa och avskaffa skatter och fastställa deras beräkningsgrund och nivå. Vad gäller det administrativa samarbetet kommer utbytet av skatteunderrättelser även fortsättningsvis att ske via de nationella myndigheterna. Det avtal avseende administrativt samarbete mellan staten och områdets myndigheter som föreskrivs i den organiska lagen är föremål för förhandlingar som torde ge resultat inom kort.

Europeiska unionens övergripande intressen kommer inte heller att inom andra områden påverkas negativt av den nya ställningen för Saint-Barthélemy:

- a) När det gäller migrationsfrågor finns det strikta ramar för den behörighet som områdets myndigheter ges när det gäller utlänningars tillträde till arbetsmarknaden. Ön är belägen utanför det så kallade Schengenområdet och staten kommer att fortsätta att vara ensam behörig att utfärda bestämmelser om utlänningars inresa till, uppehåll inom och avlägsnande från det nationella territoriet. Dessutom är de uppehållstillstånd som utfärdas för Saint-Barthélemy giltiga endast på denna ö. Därför medför inte utfärdandet av ett arbetstillstånd av områdets myndigheter några följder för en utlännings rätt att uppehålla sig inom gemenskapens territorium.

- b) När det gäller den fria rörligheten för personer samt etableringsrätten föreskriver associeringsordningen att ett utomeuropeiskt land eller territorium som önskar inskränka den lokala etableringsfriheten för europeiska medborgare måste tillämpa samma ordning för medborgarna i den stat området är anslutet till som för övriga medborgare i Europeiska unionen. Förvaltningsområdet Saint-Barthélemy, som inte har någon konstitutionell behörighet att för fransmän som inte kommer från ön på något sätt inskränka den fria rörligheten för personer och etableringsfriheten inom områdets territorium, kommer alltså inte att här kunna vidta några restriktiva åtgärder gentemot medborgare i Europeiska unionen.
- c) När det gäller registrering av fartyg begränsar sig den behörighet som decentraliserats till områdets myndigheter i denna fråga till de administrativa och skattemässiga aspekterna. Den omfattar inte arbetsrätten, det sociala skyddet eller den internationella havstrafiken.

Generellt sett gör statens befogenheter i fråga om värnande av de grundläggande rättigheterna, rättsväsendet och allmän ordning att områdets myndigheter förbjuds att här anta lokala bestämmelser, och sådana kan därmed inte inverka negativt på substansen i unionsmedborgarskapet.

De av Frankrikes internationella åtaganden som redan ingåtts och ratificerats i franska statens namn kommer att fortsätta att vara tillämpliga. Områdets myndigheter har konsulterats i fråga om ingåendet av vissa av dessa åtaganden men har inga möjligheter att lägga hinder i vägen för dem. Dessa åtaganden kan alltid – eftersom de enligt den inhemska rätten har företräde framför de nationella lagarna – leda till åtgärder som, i enlighet med den organiska lagen, berör de lokala myndigheternas behörighet. Frankrike kommer, närhelst det framöver visar sig nödvändigt, att vidta åtgärder för att innehållet i de internationella avtal som undertecknas av Europeiska unionen ska fortsätta att gälla i Saint-Barthélemy.

Avslutningsvis bör det noteras att Frankrike, efter det att ön Saint-Barthélemy har blivit utomeuropeiskt land eller territorium, inte kommer att begära utbetalningar för områdets räkning från Europeiska utvecklingsfonden inom ramen för programplaneringen för perioden 2007–2013.